

פרשת יתרו

שמות יח 1 – כ 26

¹ י"ח יתרו, כהן מדין וחותן משה, שמע על כל מה שעשה אלהים עבור משה ועבור ישראל עמו, ועל כן שיהיה הוציא את ישראל ממצרים.² לקח יתרו חותן משה את צפורה אשת משה, לאחר שנשלחה אליו חזרה,³ ואת שני בניה, אשר שם האחד היה גרשם כי אמר: "גר הייתי בארץ זרה",⁴ ושם האחד היה אליעזר כי אמר: "אלהי אבי בא לעזרתי, והציל אותי מחרב פרעה".⁵ יתרו חותן משה, בניו של משה ואשתו באו אל משה, אל המדבר שבו חנה, ליד הר האלהים.⁶ וזאת בקש יתרו לומר אל משה: "אני חותנך יתרו, בא אליך עם אשתך, ושני בניה אתה".⁷ משה יצא לקראת חותנו, השתחוה ונשק לו. הם שאלו איש לשלום רעהו, ונכנסו אל האהל.⁸ אז ספר משה לחותנו על כל מה שעשה יהוה לפרעה ולמצרים למען ישראל, על כל התלאות שעברו בדרך, וכיצד הציל אותם יהוה.⁹ יתרו שמח על כל הטובה אשר עשה יהוה לישראל, על כן שהציל אותם מיד המצרים.¹⁰ אז אמר יתרו: "ברוך יהוה אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה, אשר הציל את העם מתחת יד מצרים".¹¹ כעת יודע אני כי גדול יהוה מכל האלהים, כי הוא עשה להם את הדבר הזה לאחר שזממו להרע לישראל".¹² יתרו חותן משה הביא עולה וזבחים לאלהים, ואהרן וכל זקני ישראל באו לאכול עם חותן משה לחם לפני האלהים.

¹³ למחרת ישב משה לשפט את העם, והעם עומדים לפני משה מן הבקר עד הערב.¹⁴ כאשר ראה חותן משה את כל מה שעושה משה למען העם, אמר: "מה הדבר הזה אשר אתה עושה למען העם? מדוע

אתה יושב לבדך, וכל העם עומד סביבך מן הבקר עד הערב?"¹⁵ אמר משה לחותנו: "העם באים אלי כדי לשאל את רצון אלהים.¹⁶ כאשר יש להם דבר הם באים אלי. אני שופט בין איש לרעהו, ומודיע להם את חקי אלהים ואת הוראותיו".¹⁷ אמר לו חותן משה: "הדבר שאתה עושה איננו טוב.¹⁸ אתה בודאי תשחק וגם העם הזה אשר אתך. הדבר הזה כבד מדי עבורך, לא תוכל לעשות אותו לבדך.¹⁹ עכשו, שמע בקולי, אתן לך עצה, ואלהים יהיה אתך. יהיה אתה נציג של העם לפני האלהים, והבא אתה את הדברים אל האלהים.²⁰ הזהר אותם, אודות החקים ואודות ההוראות. הודע להם מהי הדרך אשר בה עליהם ללכת, וממה המעשים אשר עליהם לעשות.²¹ בחר לך מכל העם אנשי חיל, יראי אלהים, אנשי אמת ושונאי בצע. מנה אותם כמושלים על אלפים, מושלים על מאות, מושלים על חמשים ומושלים על עשרות.²² הם ישפטו את העם בכל עת. כל דבר גדול הם יביאו אליך, אך כל דבר קטן ישפטו בעצמם. כך הם יקלו עליך וישאו אתך בעל.²³ אם תעשה את הדבר הזה, וכך מצוה אותך אלהים, תוכל להחזיק מעמד, וגם כל העם הזה יבוא על מקומו בשלום".

²⁴ משה שמע לקול חותנו, ועשה כל מה שאמר.²⁵ משה בחר אנשי חיל מכל ישראל ומנה אותם כמנהיגים על העם, מושלים על אלפים, מושלים על מאות, מושלים על חמשים ומושלים על עשרות.²⁶ הם שפטו את העם בכל עת. את הדברים הקשים הם הביאו אל משה, ואת כל הדברים הקטנים שפטו הם.²⁷ משה נפרד מחותנו, אשר שב אל ארצו.

^{1 ט} בחדש השלישי לצאתם של בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה, הם הגיעו למדבר סיני.² הם המשיכו במסע מרפידים, באו למדבר סיני

וַחֲנוּ בַּמִּדְבָּר. יִשְׂרָאֵל חָנָה שֵׁם מוֹל הַהָר. ³ אַז עָלָה מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים, וַיְהוּה קָרָא לוֹ מִן הַהָר וַאֲמַר: "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, וְזֹאת תִּגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ⁴ 'אַתֶּם רְאִיתֶם מָה שָׁעַשִׂיתִי לְמִצְרַיִם, וְכִיצַד נִשְׂאתִי אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׁרִים וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֵלַי. ⁵ וְכַעַתָּה, אִם אַכֵּן תִּשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְתִשְׁמְרוּ אֶת בְּרִיתִי, תִּהְיוּ לִי לְאוֹצָר יָקָר וּמִיחָד מִכָּל הָעַמִּים, כִּי לִי שִׁיבָה כָּל הָאָרֶץ, ⁶ וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהַנִּים וְעַם קְדוֹשׁ'. אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבֹּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

⁷ בָּא מֹשֶׁה, קָרָא לְזִקְנֵי הָעָם, וְהִצִּיג לִפְנֵיהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ יְהוָה. ⁸ עָנוּ כָּל הָעָם יַחְדָּו וַאֲמָרוּ: "אֶת כָּל מָה שֶׁדִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה", וּמֹשֶׁה הִשִּׁיב לִיהוָה אֶת כָּל דְּבָרֵי הָעָם. ⁹ אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "הֲיֵנָּה אָבוֹא אֵלֶיךָ בְּעֵנָן עֹבֶה. כֹּה יִשְׁמַע הָעָם כַּאֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵתְךָ, וְגַם בְּךָ יֶאֱמִינוּ לְעוֹלָם". אַז אָמַר מֹשֶׁה לִיהוָה אֶת דְּבָרֵי הָעָם. ¹⁰ אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "לֹךְ אֶל הָעָם וְקִדַּשׁ אוֹתָם הַיּוֹם וּמָחָר. עֲלִיהֶם לְכַבֵּס אֶת בְּגָדֵיהֶם. ¹¹ עֲלִיהֶם לְהִיּוֹת מוֹכְנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרַד יְהוָה, לְעֵינֵי כָּל הָעָם, עַל הַר סִינַי. ¹² תַּחֲסֵם אֶת גְּבוּל הָעָם סָבִיב הַהָר. אָמַר לָהֶם: הִשְׁמְרוּ לָכֶם לֹא לַעֲלוֹת בְּהָר, וְלֹא לִנְגֹעַ בְּקַצְהוּ. כָּל הַנוֹגַע בְּהָר מוֹת יוֹמֵת! ¹³ אִף יָד לֹא תִגַּע בוֹ, אֲלֵא יִסָּקֵל בְּאֶבֶן אוֹ יִהָרַג בַּחַץ. בְּהֵמָה וְאָדָם לֹא יִחְיוּ. כַּאֲשֶׁר תִּשְׁמַע תִּקְיַעַת שׁוֹפָר מִמִּשְׁכַּת, יַעֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהָר".

¹⁴ יֵרַד מֹשֶׁה מִן הַהָר אֶל הָעָם, קִדַּשׁ אוֹתָם, וְהֵם כָּבְסוּ אֶת בְּגָדֵיהֶם. ¹⁵ אָמַר מֹשֶׁה אֶל הָעָם: "הֵיוּ מוֹכְנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. אֵל תִּשְׁכְּבוּ עִם אִשָּׁה". ¹⁶ וְהֵנָּה, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כָּשָׁה גִיעַ הַבִּקְרָה, הָיוּ קוֹלוֹת וּבְרָקִים, וְעָנָן כָּבֵד עַל הַהָר, וְקוֹל שׁוֹפָר חֲזַק מְאוֹד. וְכָל הָעָם אֲשֶׁר הָיָה בַּמַּחֲנֶה נִחְרַד. ¹⁷ אַז הוֹצִיא מֹשֶׁה אֶת הָעָם מִן הַמַּחֲנֶה לְקִרְאֵת אֱלֹהִים, וְהֵם הִתְיַצְּבוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר. ¹⁸ הַר סִינַי הָיָה כְּלוֹ מְכֹסָה עֵשָׂן מִפְּנֵי שִׁירַד עָלָיו יְהוָה בְּתוֹךְ אִשׁ. הָעֵשָׂן נָשָׁל עָלָה כְּמוֹ עֵשָׂן הַכֹּבֶשֶׂן. כָּל הַהָר רָעַד וְהִזְדַּעְזַע מְאוֹד. ¹⁹ קוֹל

השופר הלה והתחזק מאוד. משה דבר, והאלהים ענה לו בקול.²⁰ יהוה ירד על הר סיני אל ראש ההר, קרא למשה אל ראש ההר, ומשה עלה.²¹ אז אמר יהוה אל משה: "ירד והזהר את העם שלא יעברו את הגבול אל יהוה כדי לראות אותו, פן רבים מהם ימותו.²² על הכהנים הקרבים אל יהוה להתקדש, שאם לא כן יתפרץ נגדם יהוה."²³ ענה משה ליהוה: "העם לא יוכל לעלות אל הר סיני. הרי הזהרת אותנו ואמרת: 'הצב גבול סביב להר וקדש אותו'".²⁴ אז אמר לו יהוה: "לה רד מן ההר, ועלה אלי יחד עם אהרן. אבל הכהנים והעם לא יעברו את הגבול לעלות אל יהוה, שאם יתפרץ נגדם".²⁵ משה ירד אל העם ודבר אתם.

¹ כ אז דבר אלהים את כל הדברים האלה, וכך אמר:² "אני יהוה אלהיך, אשר הוצאתי אותך מארץ מצרים, מבית עבדים.³ לא יהיו לך אלהים אחרים מלבדי.⁴ לא תעשה לך פסל ולא דמות של כל אשר נמצא בשמים מעל ואשר בארץ מתחת, ואשר במים מתחת לארץ.⁵ לא תשתחוה להם ולא תעבד אותם, כי אני יהוה אלהיך, אל קנא. אלה השונאים אותי, אני מעניש את בניהם על עוון אבותיהם עד דור שלישי ועד דור רביעי.⁶ אך לאלה האוהבים אותי ושומרים את מצוותי אני עושה חסד לאלפי דורות.⁷ לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא, כי לא יסלח יהוה למי שישא את שמו לשוא.

⁸ זכר לקדש את יום השבת.⁹ ששה ימים תעבד ותעשה את כל מלאכתך,¹⁰ אך היום השביעי הוא שבת ליהוה אלהיך. לא תעשה בו כל מלאכה – אתה ובנך ובתך, עבדך ושפחתך ובהמתך, והנכרי אשר בשערי עריך.¹¹ כי בששה ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ, את

הַיּוֹם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בָּהֶם, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נַח. לָכֵן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וְקִדְּשׁ אֹתוֹ.¹² כִּבְדַּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, כְּדִי שְׂיֹאֲרִיכוּ יְמֶיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה נוֹתֵן לָךְ.¹³ לֹא תִרְצַח.¹⁴ לֹא תִנְאַף.¹⁵ לֹא תִגְנֹב.¹⁶ לֹא תַעֲבִיד עַל רֵעֶךָ עֲדוֹת נְשָׁקָר.¹⁷ לֹא תַחַמֵּד אֶת בֵּית רֵעֶךָ. לֹא תַחַמֵּד אֶת אִשְׁתֵּי רֵעֶךָ, אֶת עַבְדֶּיךָ וְשִׁפְחֹתֶיךָ וְשׁוֹרוֹ וְחִמּוֹרוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר שִׁיָּךְ לְרֵעֶךָ."

¹⁸ כָּל הָעַם רָאוּ אֶת הַקּוֹלוֹת, אֶת הַלְּפִידִים וְאֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר, אֶת הַהָר הָעֹשֵׂן. כְּאֲשֶׁר רָאָה הָעַם אֶת כָּל אֵלֵהּ רָעַד מִפְּחָד, וַנִּצַּב מִרְחוֹק.¹⁹ אָמְרוּ הָעַם אֶל מֹשֶׁה: "דַּבֵּר אֵתָּה אֵתָּנוּ וְנִשְׁמַע, אֲבָל אֵל יְדַבֵּר אֵתָּנוּ אֱלֹהִים, פֶּן נָמוּת." ²⁰ אָמַר מֹשֶׁה אֶל הָעַם: "אַל תִּפְחָדוּ, כִּי הָאֱלֹהִים בָּא לְנַסּוֹת אֶתְכֶם, וּכְדִי שִׁתְּחוּשׁוּ כָּל־פִּי וְיִרְאָה וְלֹא תַחֲטְאוּ." ²¹ הָעַם עָמַד מִרְחוֹק, וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל הָעָרְפֶּל, אֲשֶׁר נָשָׂם הָיָה הָאֱלֹהִים.

²² אַז אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "כֹּף תֹּאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 'אַתֶּם רְאִיתֶם שִׁדְבַרְתִּי אֶתְכֶם מִן הַשָּׁמַיִם.²³ לֹא תַעֲשׂוּ אֱלִילִים לְצַדִּי, אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב. כָּל אֵלֵהּ אֵל תַּעֲשׂוּ.²⁴ עֲשֵׂה לִי מִזְבֵּחַ מֵאָדָמָה וּזְבַח עָלָיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ, אֶת קֶרְבָּנוֹת הַשְּׁלָמִים שְׁלֶךְ, אֶת צֹאנֶךָ וְאֶת בְּקָרְךָ. בְּכָל מְקוֹם בּוֹ אֶגְרֹם לְשָׁמַיִם לְהִיּוֹת מִזְכָּר, אָבוֹא אֵלֶיךָ וְאָבַרְךָ אוֹתָךְ.²⁵ וְאִם תַּעֲשֶׂה לִי מִזְבֵּחַ מֵאֲבָנִים, אֵל תִּבְנֶה אוֹתוֹ מֵאֲבָנִים מְסֻתָּתוֹת. אִם תִּנְיֹף אֶת חֲרָבְךָ עַל הָאֲבָנִים, תַּחֲלַל אוֹתוֹ.²⁶ אֵל תַּעֲלֶה בְּמַדְרָגוֹת אֶל מִזְבְּחִי, כְּדִי שֶׁלֹּא תִתְגַּלֶּה עָרוֹתְךָ עָלָיו'.